

**Valtiovarainministeriön ja Valtion taloudellisen
tutkimuskeskuksen
välinen tulossopimus
vuodelle 2017
sekä
ennakolliset tavoitteet
vuosille 2018–2020**

Sisältö

1 STRATEGISET TAVOITTEET JA TOIMINTAYMPÄRISTÖ	3
2 YHTEISKUNNALLINEN VAIKUTTAVUUS	4
3 TOIMINNALLINEN TULOKSELLISUUS	4
3.1 Toiminnallinen tehokkuus	4
3.1.1 Taloudellisuus	4
3.1.2 Tuottavuus	5
3.1.3 Kannattavuus	5
3.2 Tuotokset ja laadunhallinta	5
3.2.1 Suoritteet ja julkishyödykkeet	5
3.2.2 Palvelukyky ja laatu	6
4 HENKILÖSTÖVOIMAVAROJEN HALLINTA JA KEHITTÄMINEN	7
5 TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMISEEN LIITTYVÄT HANKKEET	7
6 RAHOITUS	8
7 SOPIMUKSEN VOIMASSAOLO JA SEURANTA	9
8 ALLEKIRJOITUKSET	10
LIITE: MUUT SEURATTAVAT MITTARIT	11

1 Strategiset tavoitteet ja toimintaympäristö

Valtion taloudellinen tutkimuskeskus (VATT) on valtiovarainministeriön alainen tutkimuslaitos, joka keskittyy tutkimuksessaan julkistalouden kysymyksiin ja arvioi talouspolitiikan tavoitteita, toimeenpanoa ja vaikuttavuutta tutkimuksen keinoin. Valtiovarainministeriö voi antaa tutkimuskeskukselle toimeksiantoja.

Hallitusohjelman strategiset painotukset – työllisyys ja kilpailukyky, osaaminen ja koulutus, hyvinvointi ja terveys sekä biotalous ja puhtaat ratkaisut – näkyvät keskeisiltä osin tutkimushankkeissa ja antavat valmiuksia tukea päätöksenteon valmistelua. Digitalisaation, kokeilujen ja normien purkamisen kokonaisuuteen liittyen VATT on aktiivisesti tuottanut sekä esitellyt tieteellisesti perusteltuja tapoja, joiden avulla voidaan varmistaa kokeiluissa testattavien toimenpiteiden vaikutusten luotettava arvioiminen.

Tutkimusta tehdään enenevässä määrin ulkoisella hankerahoituksella koti- ja ulkomaisten kumppanien kanssa. VATT on mukana viidessä Strategisen tutkimusneuvoston rahoittamassa monivuotisessa hankkeessa. Yliopistoyhteistyössä VATT on luonteva osa taloustieteilijöiden tutkijayhteisöä Economicum-kampuksella, jossa sijaitsevat Aalto-yliopiston, Hankenin ja Helsingin yliopiston taloustieteen laitokset ja yhteenliittymä Helsinki Center of Economic Research (HECER). VATT:lle ja koko suomalaiselle taloustieteelliselle tutkimukselle on äärimmäisen tärkeää, että HECER-yhteistyöllä turvataan alan tutkimuksen riittävät resurssit ja että seminaari- ja tutkimustoiminta jatkuu ja syvenee yhteisellä Economicum-kampuksella.

VATT pyrkii omalta osaltaan uusien tutkimusprofessuurien avulla vahvistamaan tutkimuksen painottumista julkistalouden kysymyksiin. Lisäksi edelleen pyritään hyödyntämään akateemisia yhteisvirkoja HECER:n tutkimustoiminnan vahvistamiseksi. VATT:n tutkijoiden ulkomainen yhteistyö ja tutkimusvierailut suuntautuvat kunkin tutkimusalan merkittävimpiin yliopistoihin ja tutkimuslaitoksiin Euroopassa ja USA:ssa. VATT on liittynyt mukaan seitsemän muun EU:ssa toimivan taloustieteen tutkimuslaitoksen/yliopiston muodostamaan yhteistyöverkostoon (EU Network of Research Institutes).

Yhteistyö akateemisten laitosten ja eri rekisteriviranomaisten kanssa luo mahdollisuuksia hyödyntää laajoja aineistoja yhteiskunnallisessa vaikuttavuus- ja arviointitutkimuksessa. Aineistojen järjestelmällisessä kokoamisessa ja hyödyntämisessä politiikan valmistelun tarpeita varten VATT:lla on keskeinen tutkimusstrateginen rooli taloustieteilijöiden tutkijayhteisössä.

VATT:n yhteydessä toimii riippumaton, tieteellinen Talouspolitiikan arviointineuvosto, jonka pääsihteeri ja muu henkilöstö on palvelussuhteessa VATT:iin.

2 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Hallinnonalan tavoitteet:

Valtiontalous

- Valtiontalous vahvistuu, kestävyysvaje pienenee ja velkaantumisaste alenee.

Kuntatalous

- Kuntatalouden rahoitusasema paranee.

Verotus

- Verovaje on alhainen.

Valtion alue- ja paikallishallinto

- Alue- ja paikallishallinto on selkeä ja yksinkertainen sekä tukee julkiselle taloudelle asetettujen tavoitteiden toteutumista.

Julkisen hallinnon yleinen kehittäminen:

- Digitalisoinnin avulla toteutetaan tehokkaammat ja tuloksellisemmat toimintatavat.
- Valtionhallinnon keskitettyjen palvelujen kustannukset alenevat ja tuottavuus paranee toimitilahallinnon, tietotekniikkapalvelujen sekä talous- ja henkilöstöhallintopalvelujen osalta.

VATT:n tavoitteet:

Tavoitteena on, että VATT:n tuottamaa tutkimustietoa ja asiantuntemusta voidaan hyödyntää talouspolitiikan suunnittelussa. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi VATT keskittyy tutkimustoiminnassaan viiteen päätöksenteon kannalta keskeiseen tutkimusteemaan:

- Julkiset palvelut ja paikallinen julkishallinto (paikallishallinnon rakenne ja rahoitus, paikallinen demokraattinen päätöksenteko)
- Sosiaaliturva, verotus ja tulonjako (verotus- ja sosiaaliturvajärjestelmän kannustavuus, rakenteellisten muutosten ja toimenpiteiden vaikutukset työllisyyteen, tuotantoon, tulonjakoon)
- Työmarkkinat ja koulutus (aktivointipolitiikka, nuorisotyöttömyys, syrjäytyminen, koulutusvalinnat, maahanmuutto)
- Ympäristö, energia ja ilmastopolitiikka (ohjauskeinot vähähiilisiin energiaratkaisuihin siirtymiseksi ja kustannustehokkaan ja toimitusvarman energiajärjestelmän turvaamiseksi)
- Yritystoiminnan sääntely ja kansainvälinen talous (yritysverotuksen ja -tukien vaikutukset pienessä avotaloudessa, kansainvälisen kilpailun vaikutus talouskasvuun, työllisyyteen, ulkomaankauppaan ja tuottavuuskehitykseen).

3 Toiminnallinen tuloksellisuus

3.1 Toiminnallinen tehokkuus

3.1.1 Taloudellisuus

VATT ei aseta taloudellisuutta koskevia konkreettisia mittareita vuodelle 2017. Keskeisenä tavoitteena on tuottaa päätöksenteon kannalta relevanttia ja luotettavaa tutkimusta siitä huolimatta, että toiminta perustuu aikaisempaa enemmän ulkoisella rahoituksella tehtävään projektitutkimukseen. Tässä suhteessa keskeinen tavoite on se, että VATT menestyy tutkimusrahoituksen hankinnassa niin hyvin, että pystyy jatkossakin keskittymään

tutkimuksessa painopistealueisiinsa. Myös vuonna 2016 toteutetun organisaatiouudistuksen tavoitteena on hyödyntää VATT:n tutkimuksellinen resurssi parhaalla mahdollisella tavalla.

Lisäksi tavoitteena on tehostaa tutkimuksen tukipalveluja siten, että se palvelisi nykyistä joustavammin tutkimustoiminnan tarpeita. Tässä suhteessa tärkeää on mm. se, millä tavalla päästään sellaisiin ulkoiseen rahoituksen käytäntöihin, jotka kuormittavat mahdollisimman vähän sekä tutkijoita että taloushallintoa.

3.1.2 Tuottavuus

VATT:n toiminta tähtää tutkimuksen korkeaan laatuun ja merkittävyyteen yhteiskunnallisen päätöksenteon kannalta. Valtion talousarvioesityksessä muotoiltu tavoite tuottavuuden kehitykselle on se, että julkaisujen laatupainotettu määrä henkilötyövuosiin suhteutettuna kasvaa.

Mittari	Toteuma 2015	Arvio 2016	Tavoite 2017	Tavoite 2018	Tavoite 2019	Tavoite 2020
Julkaisutoiminnan tuotosindeksin muutos	-16,3	+2,1	+1*			
Kokonaistuottavuusindeksin muutos	-9,0	+1,5	+1*			

* keskim. +1% (3 vuoden keskiarvona)

3.1.3 Kannattavuus

VATT ei pääsääntöisesti tee liiketaloudellisin perustein hinnoiteltua maksullista toimintaa.

3.2 Tuotokset ja laadunhallinta

3.2.1 Suoritteet ja julkishyödykkeet

VATT:ssa on käynnissä useita laajoja monivuotisia Strategisen tutkimuksen neuvoston ja Suomen Akatemian rahoittamaa hanketta. Niissä VATT on osa laajaa konsortiota, ja kokonaisuudet sisältävät useita yksittäisiä tutkimushankkeita.

Vuonna 2017 verotuksen, sosiaaliturvan ja tulojaon teemaan liittyvässä STN-hankkeessa ”Työ, tasa-arvo ja julkisen vallan politiikka” raportoidaan tuloksia liittyen tulojen polarisaatioon. Keskiluokan tulo-osuuksien pieneneminen on nostanut huolen keskiluokan katoamisesta ja yleisemmin hyvinvoinnin polarisaatiosta. Tätä kehitystä arvioidaan useilla eri indikaattoreilla: vuositulojen ja pidemmän aikavälin keskimääräisten tulojen, kulutuksen sekä varallisuuden avulla.

Vastaavasti koulutusteemaan liittyvässä Oma linja –hankkeessa jatketaan vuoden 2017 aikana satunnaistettujen interventioiden toteuttamisia pääkaupunkiseudun kouluissa. Lisäksi hankkeessa raportoidaan tuloksia nuorten yhteiskunnallisia ongelmia synnyttävistä mekanismeista sekä aiempien politiikkatoimenpiteiden vaikutuksista. Muita koulutukseen liittyviä vuonna 2017 valmistuvia hankkeita ovat mm. hanke, jossa ns. eliittilukioiden vaikutuksia opiskelijoiden koulumenestykseen, korkeakoulutukseen liittyviin valintoihin sekä ansioihin.

Harmaan talouden mekanismeja tutkitaan Suomen Akatemian rahoittamassa vuoteen 2018 kestävässä hankkeessa. Vuoden 2017 aikana raportoidaan tuloksia liittyen autoverotukseen sekä työvaltaisten palvelualojen veroriskeihin. Hanketta täydentää Suomen Akatemian vuosille 2016-2018 rahoittama hanke, jossa kehitetään konkreettisia menetelmiä veronkierron vähentämiseksi.

Yritystoiminnan sääntely ja kansainvälinen talous –teemassa on käynnissä Suomen Akatemian rahoittama hanke vuosille 2015-2019 liittyen globalisaation vaikutuksiin talouteen rakenteeseen. Vuonna 2017 raportoidaan tutkimustuloksia liittyen kahteen kysymykseen: Miten Kiinan kilpailu vaikuttaa suomalaisten yritysten vientiin ja minkälaisia vaikutuksia palveluiden ulkoistamisella on yritystasolla.

Paikalliseen julkistalouteen liittyen vuonna 2017 julkaistaan tuloksia kuntaliitosten vaikutuksista. Kiinnostuksen kohteena ovat muun muassa kuntien kokonaismenojen, koulujen lukumäärän sekä kunnallisveroasteen kehitys liitoksen jälkeen. Lisäksi kootaan yhdeksi kokonaisuudeksi VATT:ssa viime vuosina tehtyä kuntaliitoksiin liittyvää tutkimusta.

VATT:n konkreettiset tuotokset jaetaan julkaisuihin ja asiantuntijatoimintaan. Tutkimustuloksia julkaistaan VATT:n omien julkaisusarjojen lisäksi kansainvälisissä vertaisarviointia käyttävissä tieteellisissä aikauskirjoissa sekä esim. ministeriöiden ja muiden tutkimuslaitosten julkaisusarjoissa.

VATT:n tutkimuksen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden kannalta asiantuntijatoiminnan rungon muodostavat tutkimustulosten esittely päätöksentekijöille sekä osallistuminen asiantuntijana työryhmätyöskentelyyn. Näiden lisäksi tutkijan työhön kuuluu vertaisarviointi ja muu kansainvälistä tiedeyhteisöä palveleva asiantuntijatoiminta. Tämä työ on tärkeää myös kansainvälisen tutkimusyhteistyön kannalta.

Julkaisuihin ja asiantuntijatoimintaan liittyvät mittarit ja tavoitteet on esitetty liitteessä 1.

3.2.2 Palvelukyky ja laatu

VATT pyrkii palvelemaan tasapuolisesti kaikkia tutkimustiedon käyttäjiä ja panostaa erityisesti sähköisen viestinnän aiempaa parempaan hyödyntämiseen. Lisäksi VATT jatkaa panostusta suomenkielisiin ei-tekniisiin julkaisuihin, jotka kokoavat ajankohtaisiin talouspolitiikan kysymyksiin liittyviä taloustieteellisiä tutkimustuloksia.

Lisäksi tavoitteena on, että VATT:n tutkimustulokset ovat suoraan ja helposti päätöksentekijöiden ja valmistelijoiden hyödynnettävissä.

4 Henkilöstövoimavarojen hallinta ja kehittäminen

Tutkimuslaitosuudistuksen aiheuttamat määräraholeikkaukset päättyvät vuoteen 2017, minkä jälkeen vähennykset toimintamenomäärärahoissa ovat maltillisempia. VATT:n ulkoisesta rahoituksesta valtaosa v. 2016 on saatu Suomen Akatemiasta (ml. STN-rahoitus). Tämä on osoitus nykyisten tutkijoiden korkeasta osaamisesta, vaikkakin ulkoisen rahoituksen turvaamiseksi on edelleen välttämätöntä vahvistaa tutkijaresursseja mm. tutkimusprofessoreja lisäämällä, samalla kun kehitetään tutkijoiden urapolkua VATT:n sisällä. VATT:n ulkoisen rahoituksen painopiste on muuttunut monivuotiseksi, mikä luo paremmat mahdollisuudet kehittyä tutkijoina ja antaa jatkuvuutta oman elämän hallintaan.

Ulkoisen rahoituksen osuuden kasvun vuoksi on tarve panostaa projekti- ja taloushallinnon palvelujen sujuvuuteen. Päätöksenteon tuen edistäminen vaatii myös aiempaa parempaa osaamista viestinnässä ja vuorovaikutuksessa.

Työtyytyväisyyden mittaamisessa pidetään keskeisinä johtajuus-, innovointikyvykkyyden ja työyhteisöindeksiä ja niiden kehitystä.

Mittari	Toteuma 2015	Toteuma 2016	Tavoite 2017	Tavoite 2018	Tavoite 2019	Tavoite 2020
Yhteiset mittarit:						
Henkilötyövuodet	50	50	53			
Työtyytyväisyys (VMBaron kokonaisindeksi, asteikko 1-5)	3,3	3,82	3,7			
Sairauspoissaolot (työpäivää / htv)	4,7	4,9	4,0			
Johtajuusindeksi, VMBaro	3,10	3,60				
Muut mittarit:						
Varsinaisten määräaikaisten %-osuus	21	25				
Innovointikyvykkyyden indeksi (VMBaro)	3,35	4,14				
Työyhteisöindeksi (VMBaro)	2,84	4,03				

5 Tavoitteiden saavuttamiseen liittyvät hankkeet

VATT kehittää projektihallintoa vastaamaan nykyistä paremmin tilannetta, jossa merkittävä osa hankkeista on pitkäkestoisia usean organisaation yhteisiä kilpaillulla rahoituksella toteutettavia hankkeita. Tavoitteena on, että uusi malli on hyödyllinen toiminnan suunnittelun ja rahoituksen ja taloustilanteen seurannan apuväline.

IT-palveluiden siirryttyä Valtoriin palvelut ovat dramaattisesti heikentyneet. VATT:n on tavalla tai toisella saatava lisäresursseja IT-osaamiseen, jotta taataan tutkimuksen sujuvuus asianmukaisilla laitteilla ja ohjelmistoilla.

Ulkoisten verkkosivujen uudistamisen projekti saatetaan teknisiltä osin päätökseen ja painopiste siirtyy sähköisen viestinnän aiempaa parempaan hyödyntämiseen.

6 Rahoitus

Ulkoinen tutkimusrahoitus muodostaa VATT:n käytettävissä olevasta rahoituksesta tällä hetkellä noin 42 %. Tavoitteena on ulkoisen rahoituksen määrän kasvattaminen budjettirahoituksen vähentymisestä johtuen.

Määrärahaa saa käyttää enintään 310 000 euroa talouspolitiikan arviointineuvoston toimintamenojen sekä selvitys- ja tutkimustoiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen.

28.30.02 t€	Toteuma 2015	Arvio 2016	Tavoite 2017	Tavoite 2018	Tavoite 2019	Tavoite 2020
Siirtynyt edelliseltä vuodelta	1 815	1 919	1 944	1 526	1 130	687
Talousarvio ja lisätalousarviot / kehyspäättös *	4 144	3 714	3 382	3 304	3 257	3 298
Käytettävissä oleva rahoitus	5 959	5 352	4 856	4 413	4 011	3 298
Menot	5 256	5 300	5 800	5 700	5 700	5 700
Tulot	1 539	1 611	2 000	2 000	2 000	2 000
Nettomenot	3 717	3 689	3 800	3 700	3 700	3 700
Siirtyy seuraavalle vuodelle	1 919	1 944	1 526	1 130	687	285

* vuosien n+1, n+2 ja n+3
osalta voimassa oleva
kehyspäättös

Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen ja Talouspolitiikan arviointineuvoston toimintaan osoitetut määrärahat jakaantuvat seuraavasti:

28.30.02.01 Valtion taloudellinen tutkimuskeskus t€	Tavoite 2017	Tavoite 2018	Tavoite 2019	Tavoite 2020
Talousarvio/kehyspäättös	3 072	2 994	2 947	2 988

28.30.02.02 Talouspolitiikan arviointineuvosto t€	Tavoite 2017	Tavoite 2018	Tavoite 2019	Tavoite 2020
Talousarvio/kehyspäättös	310	310	310	310

7 Sopimuksen voimassaolo ja seuranta

Sopimus on voimassa vuoden 2017 loppuun. Sopimusta voidaan tarkistaa, jos olosuhteiden muutoksista aiheutuu tarkistustarpeita, joita ei tätä sopimusta tehtäessä ole voitu ottaa huomioon.

VATT toimittaa vuosittain toteumaraportin ensimmäiseltä vuosipuoliskolta valtiovarainministeriölle elokuun loppuun mennessä. Koko vuoden raporttina toimiva tilinpäätösasiakirja, joka sisältää toimintakertomuksen, toimitetaan valtiovarainministeriölle välittömästi sen valmistuttua. Tilinpäätösten tulee valmistua viimeistään 28.2.

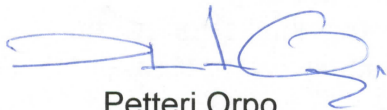
Tavoitteiden toteutumista tarkastellaan erikseen sovittavissa tulosohtauskokouksissa eli ministeriön ja VATT:n välisissä neuvotteluissa, jotka pidetään kaksi kertaa vuodessa ministeriön koolle kutsumina hallinnonalan suunnittelun ja seurannan aikataulujen mukaisesti.

Virasto vie tulostavoite- ja toteumatiedot valtion raportointipalvelu Netraan. Tavoitteiden toteutumista pitää arvioida Netran asteikon 1-5 mukaisesti.

8 Allekirjoitukset

Helsingissä 23. päivänä helmikuuta 2017

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

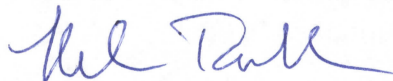

Petteri Orpo
Valtiovarainministeri

Valtion taloudellinen tutkimuskeskus

Anni Huhtala
Ylijohtaja

Helena Tarkka
Hallinto- ja kehitysjohtaja

Raija-Liisa Aalto
Talous- ja hallintojohtaja

LIITE: Muut seurattavat mittarit

Tarvittaessa liitteeseen kirjataan sellaisia mahdollisia seurantakohteita joille ei aseteta erillistä tavoitetta, mutta joiden kehitystä halutaan seurata.

	Painot	Toteuma 2015	Arvio 2016	Tavoite 2017	Tavoite 2018	Tavoite 2019	Tavoite 2020
VATT:n sarjat							
Julkaisut	3	2	0				
Tutkimukset	1	2	1				
Working papers	1	9	16				
Muistiot, valmisteluraportit ja Policy Brief	0,6	14	8				
VATT:n ulkopuoliset sarjat							
Tutkimukset	1	20	25				
Artikkelit	1,5	11	10				
Referoidut kv-aikakauskirjat (A)	4	1	1				
Referoidut kv-aikakauskirjat (B)	3	1	3				
Referoidut kv-aikakauskirjat (C)	2	8	5				
Referoidut kv-aikakauskirjat (D) ja artikkelikokoelmat	1	4	6				
Julkaisut yhteensä		72	75	80	80	80	
Julkaisut yhteensä (painotettu)		89					
Asiantuntijatoiminta							
Lehtikirjoitukset ja kolumnit		30	25				
Esitelmät		291	230				
Lausunnot		92	100				
Haastattelut		81	80				
Työryhmät		70	65				
Yhteensä (painottamaton)		564	500	500	500	500	

